

Octavian Goga.

Căntece

fără Țară

— EDIȚIA I. —

BUCUREȘTI
EDITURA C. SFETEA
1916

PREȚUL LEI 2.50

OCTAVIAN GOGA

Cântece fără Țară

— EDIȚIA I. —

BUCUREȘTI
EDITURA C. SFETEA
1916

Victorian Congo.

Recitesc aceste pagini întunecate înainte de a le da la tipar. Ele s'au desprins pe rând din frigurile neutralității, din așteptarea zadarnică de-un an și jumătate în orașul vesel al Bucureștilor. Credeam că nu vor mai vedea lumina zilei și că, desmințite de realitate, vor rămânea în sertar pe veci, certificate intime ale unui sbucium care s'a stins, — „testimoni del perir mio lento“, — cum spune atât de frumos poetul italian. Acum însă când atmosfera de moleșală a inacțiunii se lasă tot mai grea peste capetele noastre, când dintr'o datorie de sânge se face o socoteală rece de câștig ieftin, acum mi se pare un act de pietate să ne îngropăm morții în văzul tuturor. Iată de ce public aceste versuri în cari se vor fi strecurat, poate, greșeli de ritm și prozodie, nu s'a strecurat însă nici o minciună. Criticii le pot judeca deci în toată liniștea meseriei lor, vânduții și ipocriții pot cere răstignirea, oamenii cinstiți însă n'au dreptul să le arunce în foc până în prima zi a mobilizării românești.

O. G.

București, 15 Februarie, 1916.

Fără Țară.

FĂRĂ ȚARĂ

„Factorilor răspunzatori“

Eu sunt un om fără de țară,
Un strop de foc purtat de vânt,
Un rob răzleț scăpat din fiară,
Cel mai sărac de pe pământ.
Eu sunt un mag de legea nouă,
Un biet nebun orbit de-o stea;
Ce-am rătăcit să v'aduc vouă,
Poveștile din Țara mea.

Eu sunt o lacrimă târzie
Din plânsul unei mii de ani,
Sunt visul care reînvie
La vetrele celor orfani.
Sunt o muștrare călătoare
De pe tărâmurii fără glas,
Și dintr'o lume care moare
Sunt strigătul ce-a mai rămas.

Eu sunt oftatul care plânge
Acolo 'n satul meu din deal,
Sunt țipătul muiat în sânge
Al văduvelor din Ardeal.
Sunt solul dragostei ș'al urii,
Un visător de biruinți,
Ce port blesteme 'n cerul gurii,
Drept moștenire din părinți.

Eu m'am desprins dintre morminte,
Din cripte umede și reci,
De unde-aducerile-aminte
Țin straie unui gând de veci.
Și cu fiorul care poartă
Pe cei încrezători în frați,
V'am plâns la fiecare poartă
Durerea morților uitați.

Azi simt cum noaptea se coboară
Pe dimineața mea de ieri,
Cum cântul meu se înfășoară
În giulgiul veșnicei tăceri...
Și printre voi îmi duc povara
Stropit de rîs și de noroi,
Căci vai de cine-și pierde țara
Ca să și-o ceară dela voi...

Așteptare.

AȘTEPTARE

Mor clipe mute numărate,
Acolo 'n satul vostru gol,
Mor clipe mute numărate
Și 'n pacea nopții 'nfiorate
Acelaș vis vă dă ocol.

Vi-l murmură și vi-l frământă
Pe-ascuns isvoarele de-argint,
Vi-l murmură și vi-l frământă,
Din streșini ploile vi-l cântă,
Din streșini ploile vă mint...

Voi tresăriți întotdeauna,
Robiți de așteptarea lui,
Voi tresăriți întotdeauna,
Vă 'nșală soarele și luna,
Sărmani copii ai nimănu.

De-un an vegheați în pragul porții,
Incremeniți de-un tainic lanț,
De-un an vegheați în pragul porții,
Bolnavi, ce'n frigurile morții
Vedeți un chip de dorobanț...

Pajurei cu două capete.

PAJUREI CU DOUĂ CAPETE

Din grele vremi de grea corvadă,
De când urnită din noroi,
Spurcată pajură de pradă,
Te-ai pus stăpână peste noi,
Din grele vremi demult s'alege
Pe urma ta acelaş sfat :
Că'n cuibul tău fără de lege
Miroase-a moarte ş'a păcat.

Ca un blestem de cununie
Ne stă pierzarea ta 'n pervaz
Și ghiara ta de veci ne scrie
Rușinea vieții pe obraz;
Căci n'are iadul vre-un bălaur
Mai rău și mai înfometat,
Să ceară sânge-atât și aur,
Cât bietul meu pământ ți-a dat.

Cu două ciocuri nesătule
In inimă tu ne-ai strapuns,
Nici lacrimi n'ai a ut destule,
Nici carne nu ți a fost deaj ns
Ți-am dat fecior'i și bărbații
Și ți-am dat plânset de femei,
Ți-am dat sudoarea unei nații,
Tu, pajură, tu tot mai vrei . .

In negru-galben ochiul sorții
Ți-a prins stindardul fără spor,
Căci galbeni ni-s la față morții
Și neagră-i jalea 'n urma lor.
Din ei e casa ta zidită,
Și 'n putredele-i temelii,
Se macină îmbătrânită
Subt strigătele celor vii. . .

Azi gemi strivită și bolnavă
Când vulturii gonaci te rup,
Văd din răsufletul de-otravă
Arsura stinsului tău trup.
Din munți, din văi și pân' la mare,
Te smulg, te mușcă și te-alung,
Cu bocete de îngropare
Răsună vaieru-ți prelung.

Nu ne-au scris zodiile nouă
Ce-ți blestemam la căpățîi,
Cu vlaga noastră frîntă 'n două
Să-ți fim la groapă cei dint
Dar când potopul tuturoră
Vă 'nchide praznicul grozav,
Vom fi și noi să'ntindem hora
Pe stârvul tău căzut în prav.

Atunci în milostiva clipă
Când cufundându-se 'n amurg
Pe sfâșiata ta aripă
Va plînge schilavul Habsburg,
Atunci privind din nou cărarea
De ani o mie, robi ai tăi,
Vom sta învinși simțînd mustrarea,
Că singuri nu ți-am fost călăi.

Țara mea de suflet.

ȚARA MEA DE SUFLET

Țara mea de suflet, tu ce 'nchizi subt glie
Moaște 'nfășurate în străvechea fală,
Flacăra aprinsă noaptea 'ntr'o pustie,
Te-am slăvit de veacuri, ne rugăm azi ție,
Ne rugăm zadarnic, țară neutrală! . . .

Ni te dăruiră din străbuni părinții,
Drag liman al vieții pline de'ndoială,
Și când patimi negre ne rodeau cu dinții,
Noi visam de tine, visul biruinții,
Țară fără visuri, țară neutrală! . . .

Azi ești Canaanul unde nu se plânge,
Platnică cu glume, veselă 'n găteală,
Subt belșugul verii spicul tău se frânge,
Darnică la toate, te sgârcești la sânge,
Țară fără lacrimi, țară neutrală!...

Unghiurile lumii urcă azi calvarul,
Primenit în flăcări sufletul și-l spală,
Vaierile morții îți lovesc hotarul,
Unde ți-e credința, unde ți-e altarul,
Țară fără jertfă, țară neutrală?...

Se va stinge-odată focul de Gomoră
Și'ntr'a păcii mândră clipă triumfală,
Când întreg pământul se va prinde 'n horă,
Cine ți-a fi frate, cine ți-a fi soră,
Țară fără prieteni, țară neutrală?...

Sângele.

S Â N G E L E

Tu răzvrătit potop de sânge,
Ce'mi fulgeri tulbure prin vine,
Și 'n flacăra-ți ce nu se stinge
Ești pururea stăpân pe mine;
Tu blèstem fără deslegare,
Poruncă din uitate vremuri,
În goana mea fără 'ncetare
Cu taina ta tu mă cutremuri . .

Ce vifore înfricoșate,
Ce patimi fără de măsură,
Și din vechime ce păcate
Închizi în ori-ce picătură ?
Din care strigăt de chemare,
Din ce fior aprins de luptă,
Din ce adâncuri îmi tresare
Svâcnirea ta neîntreruptă ?

Pe semne veacuri își topiră,
Al urii uragan de lavă,
Și 'n stropii tăi îmi plămădiră
O veche trainică otravă . . .
Ori, poate, lacrima ce-o svântă
De mult o biată casă mută,
Ți-a dat drept moștenire sfântă
Durerea ei nepricepută . . .

De-aceia fără de repaos
Îți port cântările pribege,
Și sufletu-mi pierdut în haos
Acelaș vaier înțelege.
Tu veșnic însetat și dornic,
Îmi ceri-aceiaș sărbătoare,
Eu ucenic al tău statornic,
Eu strig în lume ce te doare . . .

Azi călător fără de țară,
Visând o nouă dimineață,
Ca un drumeț într'o Sahară
Ascult eterna ta povață . . .
Povara sbuciumelor grele,
Ce mă apasă azi în cale,
Nu-i valul gândurilor mele,
E legea drumurilor tale . . .

In pacea mută..

IN PACEA MUTĂ

In pacea mută, solitară,
Cum stau cu somnul de mă'nșel,
Azi pare-o urnă funerară
Mansarda vechiului hotel...

In besna nopții fără stele,
Eu simt cum prinsă'n umbre reci,
Cenușa visurilor mele
Iși doarme somnul ei de veci...

Nimic alături nu tresare
Și nu s'aude nici un svon,
Abia din când în când arare
S'abate-un vaier monoton.

Pe semne undeva departe
Se roagă vre-un nenorocit
Și rugăciunea lui se'mparte
Peste orașul adormit...

Ori vrând ca să mă pedepsească,
Vre-un vânt aducător de vești,
A smuls o doină românească
De prin tranșeele nemțești...

10 Maiu 1915.

10 MAIU 1915

Și azi 'mi-aduc aminte... și astăzi mă 'nfioară
O veche arătare ca smulsă din povești,
Clipita de cutremur, când ochii 'ntăia oară
Mi-au fluturat deasupra oștirii românești.
Părea c'un rîu de flacări m'a năvălit prin vine,
Că undeva departe s'a sfărâmat un lanț,
Tăcerile de veacuri cereau cuvânt în mine
Când s'a ivit din neguri întăiul dorobanț.

Sub flamura visată, dar nevăzută mie,
Treceți umbrind pământul în soarele de Mai,
Treceți o înfricoșată și mută vijelie
Cu tropotul de oameni, cu tropotul de cai.
Treceți ostași ai țării... și zăr'le albastre
Păreau mai largi atuncea când eu înțelegeam,
Că 'n fulgerul ce joacă pe sulilele voastre
Se oglindește visul măririi unui neam.

De-atunci muriră an'i la pragul porții mele
Și farmece și doruri s'au dus cu-al vremii val,
Dar n'au putut să-mi frângă lucirea de oțele,
Ce mi lumina în noaptea tăcutului Ardeal.
Voi mi-ați rămas tovarăși de sbucium și prigoane
Și când din carnea noastră dospită de nevoi,
O pajură dușmană fura bata `oane,
Cu mintea 'nfrigurată eu mă gândeam la voi.

Azi hora morții negre cu brațe de văpaie,
În orice bătătură ne sap' un țintirim
Se clatin' ale lumii aprinse măruntaie,
De clocotul de ură cu care noi murim.
Un neam întreg se culcă în fiecare seară.
Visând la arătarea acelei zi de Mai,
Ce-a 'nfiorat odată un suflet fără țară,
Cu tropote de oameni, cu tropote de cai,

De-atâtea ori amurgul v'a zugrăvit în zare,
Au fost atâtea unde de ispitiri și vești,
Că's biruiți acuma de atâta așteptare,
Vitejii fără nume ai taberei nemțești.
Acum când primăvara din nou pe văi se lasă
Și visul lor zadarnic e tot atât de gol,
Să știți că lungi șiraguri vin morții mei de-a casă
Și fiecare groapă trimete câte-un sol.

Cum treceți azi în jocul luminei diafane,
Și sugrumați în praznic avântul de eroi,
Văd oastea de schelete a bietelor cătane,
Cu piepturi ciuruite cum vine după voi.
În umbra fiecărui, mort după mort s'așează,
Pășesc cu voi alături, întunecați și crunți,
În marșul de paradă ei dârz înaintează,
Cu mâinile întinse arată peste munți...

Atunci.

ATUNCI

Un gând răzleț îmi spune mie,
Că'n umbră mai așteapt' un val,
O mare volbură târzie,
Cu chiote de vijelie
Să'și ducă clocotu'n Ardeal...

Atunci în ziua deslegării,
Pământul nostru abătut
Il veți găsi în largul zării
Și'n toate unghiurile țării,
Atât de gol ș' atât de mut...

Dar morții s'or porni să vie
Și'n vesel zîmbitor convoi,
Vă vor iubi cu frenezie,
C'ați împlinit o datorie
Nu pentru ei, ci pentru voi...

Portretul.

PORTRETUL

Țin minte clipa... Soarele de vară,
Alunecă în tinda casei noastre
Și luminându-i pacea solitară,
În fâlfăirea umbrelor de seară,
Se alintă cu florile din glastre...

Eră o jale blândă, o sfială
Treceă din pomi prin iarba din grădină,
O tremurată plângere 'n surdină,
Un stins fior de dulce moleșală,
Când eu privind spre munții de departe

Stăteam în prag cu gând de pribegie...
În trista mea tăcere abătută
Se fărâmă o lacrimă târzie
Și pricepeam că seara asta mută
Pe-o veșnicie, poate, ne desparte...

Atunci a fost... Un fulger... O'ntâmplare...
Că mai privind din nou odat spre tindă,
Eu te-am zărit subț înnegrita grindă,
Încremenit în vechia nemișcare,
Portret bătrân al celui de subț glie...
Curatele clipiri nemângăiete,
Primind o nouă 'nfățișare vie,
Mă urmăreau din cadrul din părete...

Eră atâta zîmbet și lumină
În fața ta de popă dela țară,
Că ochii tăi adânci mă 'nfiorară,
Cu raza lor de înțelesuri plină.
Tu deslușeai în mintea ta bătrână,
Ce flacără mă arde și mă mână
Spre visul tău ce mi l-ai prins în sânge...
Tu 'ntrevedeai altarul ce mă chiamă,
Cu glas vrăjtit, poruncitor, de mamă,

În țara sfânt'a dorurilor tale...
Și biruit de-o nesfârșită jale
Păreà că chipul s'a pornit a plânge,
Că buzele-ți frământ'o rugămintे,
Că-mi profețesc potopul care vine,
Și'n graiul lor strigat fără cuvinte
Mă roagă tainic să te iau cu mine...

Te-am ascultat... În așteptarea crudă,
Tu ești tovarăș sbuciumelor mele,
În zile lungi și'n negre nopți de trudă,
În ciasurile viforelor grele,
Neîncetat tu mă privești în față
Și înțelegi că'n cântece rebele
Eu risipesc curata ta povață...

În jur de tine-alearg'o lume nouă
Și trec și vin și se abat în pripă,
Străine glasuri, gânduri neștiute,
Seninătatea feții tale mute,
Furând din plin cu mâinile-amândouă,
Ele-o despoaie'n fiecare clipă...

Azi îmi apari ca o străveche moaște,
Privirea mea abia te mai cunoaște,
Imbătrânit tu mă măsoți din ramă,
O umbră neagră-ți flutură pe frunte,
Și bine văd și bine 'mi pot da seamă,
Că pletele's mai albe, mai cărunte...

Ca un drumeț cu răsufierea frântă,
Abia văzând o licărire 'n zare,
Cum stau acum cu coatele pe masă,
Din ochii tăi mă fulger'o muștrare,
O rază nouă astăzi mă 'nspăimântă:
Simt cum te ceri în sat la tine-acasă...

Trenurile.

TREURILE

In colțul vechi de înegrită gară
Se uită'n gol un moș cu barba sură,
Se uită'n gol din zori și până'n seară,
Cum trenuri vin și trenuri pleacă iară,
Țipând prelung dintr'o spurcată gură.

Sunt trenuri mute, care mortuare,
Sunt ciocli tainici negrele vagoane,
In ele poartă lacrimi și muștrare
Și bocete și plângeri funerare
Din tragedia bietelor cătane...

Și cum se uită moșul fără veste
Și'n juru-i noaptea a'nceput să crească,
Deodată ceriul înroșit pe creste,
I-arat'un smeiu, un smeiu ca din poveste,
Un smeiu flămând de carne românească...

Apostolul.

A P O S T O L U L

Văzduhul îl dispică iarăș sinistrul țipăt de aramă,
Pe câmpul blestematei Pajuri un proaspăt regiment se chiamă.
Din oceanul plin de lacrimi și din pădurea de blesteme,
Din patima întunecată ce urlă, chiote și geme,
Din plânsul românesc ce-aude nemilostivul cer de vară,
Se smulge mândră și 'nghețată cântarea aspră de fanfară,
Poruncitoare și semețe străine goarne prind să sune:
Spre Dumnezeu rece-al morții trimit străină rugăciune...

Se toarce tainic umbra morții din joc de reze diafane :
Cu frunțile încovoiate ascultă tristele cătane.
Prin rânduri a trecut fiorul și peste căpete se duce,
Cutremurată și învînsă întrezgă oastea 'și face cruce.

Doar unul singur stă la colțu-i cu cuget îndrăzneț spre soare,
Pe față are scrisă toată durerăa lui fulgerătoare,
Il arde flacăra aprinsă din visul nopților de trudă,
Și 'nțelegând că'n clipa asta s'a isprăvit povestea crudă,
El nemișcat străpunge cerul cu ochiul lui de Prometeu
Și murmură încet în barbă :

Ardealul n'are Dumnezeu.

Flamma mundi.

FLAMMA MUNDI

Furtună care dormi în haos,
Dospindu-te subt vremea mută,
Și frângi al anilor repaos
Odată 'n fiecare sută :

Măreață, veșnică arsură
Ce'n valuri roșii de văpaie,
Și'n lacrimi fără de măsură
Fierbi ale lumii măruntaie...

Tu— care aprinzi pe culme focuri
Și semeni moartea pe răzoare,
Tu schimbătoare de norocuri
Și de hotare schimbătoare;

Furtună sfântă și grozavă,
Îți simt suflarea la fereastră
Și-ți cer oștirile de lavă
Să treacă pe la casa noastră...

Le cer să-mi spulbere amarul
Infricoșatelor blesteme,
Cu cari mi-am luminat altarul
Intunecat atâta vreme...

Ca'n ziua când senin pământul
Cu trupul nepătat de ură,
Și-a premeni din nou vestmîntul,
Curat de-a patimilor sгурă;

Să pot și eu la sărbătoare
Să 'nalț o rugăciune nouă,
Rostind cu sufletul spre soare
Cuvântul tainic:

Pace vouă!

In mormînt la Argeş.

IN MORMÂNT LA ARGEȘ

S'a urnit din pacea morților stăpână,
Neagoie 'nțeleptul, Neagoie voevod,
Și-a sfărmat azi noaptea cu domneasca-i mână
Lespedea de piatră, lespedea bătrână,
Unde-l îngropase cuvios norod...

In mormînt la Argeș pătrunsese dorul
Care plînge-acuma sus la Făgăraș,
Fremătînd din valuri Oltul călătorul,
L-a trezit din somnu-i greu pe Domnitorul
Adormit în vechiul creștinesc lăcaș...

L'a trezit — și dornic să-i cunoască sfatul
Mortului de-alături, mortului mai nou,
Neagoie bătrânul părăsindu-și patul,
Căutându-l unde-i proaspăt îngropatul,
S'a 'ndreptat spre scara marelui cavou...

Se 'ntâlniră morții amândoi în față,
Osebiți la vorbă, osebiți la port,
Și încrucișându-și suflul lor de ghiață,
Au văzut deodată că din altă viață
S'a desprins aicea fiecare mort...

Doar' abia o clipă le-a ținut divanul,
N-a fost grai de cronici, grai de părcălab,
Cu mândria-i rece mut stă Suveranul,
Și-a 'nțeleș degrabă Neagoie sărmanul
C'a pierdut domnia neamul Basarab...

Bal la Palat

— Romanță neutrală —

BAL LA PALAT

Subt albastrul cer de toamnă,
Miezul nopții de Noemvrie,
Tinde o mantie de aur
Peste veselul oraș...

Pretutindenea văzduhul
Freamătă străpuns de patimi,
Și 'ntr-al vieții neastâmpăr
Doar copacii mai sunt triști.

Trec pe tainica alee,
Faetoanele de gală,
Trec parfumuri și surisuri
Și păcate multe trec.

Spre palatul ce-și luminează
Sărbătoarea lui regală,
Ca un lung convoi de glume
Fericirii se streacor...

Părăsiți rămân în urmă
Și cu trupul gol castanii,
În tăcerea care cade
Brațele 'și întind spre cer.

Liniștea se 'ntoarce iarăș
De pe câmpuri în alee,
De departe-abia se 'ngână
Lenea dulce-a unui vals...

Călător uitat cu gândul
Imi răresc în cale pasul
Și din plâns de frunze moarte
Vreau un cântec să desprind.

Dar deodat' apare'n goană
O trăsură 'ntârziată,
O vedenie grozavă,
Un neașteptat drumeț.

În poleiul alb al lunii
li văd patruzeci de rane —
Și se mișcă plin de sânge
Fiorosul cap de mort.

El îmi zice: — Sunt Ardealul
Cu credința-î de-un mileniu
Și din tabăra nemțească
Am venit și eu la bal...

Þribeag stráin.

PRIBEAG STRĂIN

Fratres summus.

Mi-aduc aminte, — într'o zi de vară,
Orașul prins în vechia-i alergare,
Ca scormonit de-o nevăzută ghiară,
Vuiă 'mprejur și'n clocotul din zare
Iși prăvăleă statornica strigare
Lung chiotind plămâna lui murdară.

Atunci subt ploaia arșiței de soare
Ce trimeteă ucigătoare sulii,
In sgomotul de guri asurzitoare.
Eu te-am văzut la colțul unei uliți,
Vâslaș trudit prin goana ne'nteruptă,
Răzleț purtându-ți jalba călătoare,
Rătăcitor țaran cu fața suptă.

In strălucirea razelor de-amiază
Ce luminau sfiala ta stângace
Prin strigătul agenților de pază,
Tu strecurându-ți teama și amarul,
Cu cele două blânde dobitoace
Neștiutor înaintai în cale...
In drumul greu pareă că plânge carul
Din bieteale încheieturi uscate,
Păreă că boii prinși de-aceiaș jale,
In ochii umezi, dătători de pace,
Subt arcuirea frunților plecate
Răsfâng icoaria sărăcii tale.

Atât de singur, fără de povață,
Erai sărmăne suflet dela țară
In ne-nțelesul haos de viață,
Că 'n ziua asta jalnică de vară,
Durerea mea te-a priceput mai bine,
A priceput că'n veșnică frăție
Noi așteptăm aceiaș vijelie,
Străin pribeag și frate bun cu mine.

Latinitatea strigă din tranșee.

LATINITATEA STRIGĂ DIN TRANȘEE

Din sborul larg ce 'mprejmuie pământul
Cobor la malul Dunării albastre,
Eu ce vă știu și visul și cuvântul
Și-s frate bun cu plângerile voastre.
La mine-aveți scăparea și limanul
Deapururea pe-a vremilor cărare,
Prin rostul meu vorbiați cu oceanul
Voi tulburate picături din mare...

Azi duhul meu fără popas vă chiamă,
Vă cere-a lumii nouă epopie,
Din mii de guri cu chiot de aramă
Latinitatea strigă din tranșee.
Voi unde sunteți, rîu cumplit de patimi!
Urniți-vă, nu-i vremea de-a mai plînge;
Nevolnicii răscumpără cu lacrimi,
Durerile cari se plătesc cu sânge!...

Acolo 'n hora vijelii crunte
E clocotul visării noastre sfinte!
Veniți Români! Porniți-vă spre munte!
V'arată drumul morții din morminte.
Să nu uitați a veacurilor carte,
Veniți, veniți!... Căci adevăr zic vouă:
Ori vă mutați hotarul mai departe,
Ori veți muri cu trupul frânt în două!

Neutralul.

NEUTRALUL

D-lui Alexandru Marghiloman.

De câteori drumeț în noapte mă duce-a gândului arsură,
Ori pe cărări necunoscute îmi port a zilelor sfială,
Tu pururi mi te-arăți în cale la fiecare cotitură,
Vecin nenorocirii mele, ce fără dragoste și ură
Îți plimbi netulburat pe uliți seninătatea neutrală.

Zădarnic undeva departe se zămislește-o viață nouă,
Și ceriul pare plin de-asupra de pasări groaznice de pradă,
Zădarnic se prăvale-a lumii catapetează frântă 'n două,
Când împrejur de noi pierzarea întinde brațele-amândouă,
Tu plin de tihnă -i treci alături, căci ochii tăi nu pot să vadă.

Pe buza ta fără de tremur acelaș zîmbet se răsfață
Ca un opaiț trist de veghe de lâng'o criptă fără nume.
Din viforul ce strig' afară tu nu desprinzi nici o povață,
Sărmane orb cu ochii limpezi, pesemne firea îndrăsneață,
Prin rostul tău a vrut în carne să-și prindă jocul unei glume.

Imi pare sufletul tău bietul o goală, jalnică chilie,
O casă nouă fără oaspeți, fără cuvânt și fără vise,
Acolo nici un gând nu moare și nici o patimă nu 'nvie,
N'a fost în ea nici rîs pe vremuri, nici nu s'a plâns vr-o tragedie,
Căci n'a fost rază să pătrundă după ferestrele închise . . .

De-aceia n'are să te cheme a vieții veșnică fanfară,
Când vede fruntea ta îngustă de-aceiaș pace 'nfășurată,
Nu vin nici frigurile morții, ca lilioci târzii de seară.
Să-și bată aripile negre și'n jur de tine să tresară
Căci nu călătorește moartea la cei ce n'au fost vii vreodată.

De-aceia nici o clipă barem acolo 'n liniștea ta mută,
N'auzi profetul ce'n pustie își strigă vorba solitară,
N'auzi și n'are să te mustre vreodată mintea abătută,
Când călători făr' adăposturi își plâng țărîna lor pierdută,
Căci, neutral al țării mele, tu ai fost pururi fără țară.

Unui orb

UNUI ORB

— Cu prilejul bătailor de
flori dela București —

Când te vedeam de mult, odinioară,
Cum dibuiai în trista-ți promenadă,
Sărmane orb, cumplita ta corvadă
Simțeam că'n ochi o lacrimă-mi coboară . . .

Pupilele ursite să nu vadă
Pământul vechi cu vechea lui comoară,
Făceau atunci amarnic să mă doară
Intunecata orbilor baladă.

Azi când apari rătăcitor în lume,
Prin praf, prin rîs, prin chiot și prin glume,
Printr'echipaje vesele de gală...

Azi nu te plîng, căci nu ți-e dat ca mie,
Să vezi în drum sălbatica orgie
D n biata noastră țară neutrală...

Lupul.

L U P U L

Te-am auzit cum hăuleai departe,
Infiorând pădurea 'nzăpezită,
Bătrâne lup cu gura istovită,
Etern pribeag al câmpurilor moarte,
Te-am auzit cum hăuleai departe.

Te-am auzit și 'n ceasurile grele
Ce mă gonesc cu vifore turbate,
Am priceput chemarea ta de frate,
Și-am priceput că 'n noaptea fără stele,
Tu ești tovarăș visurilor mele...

Tu, numai tu, neîmblânzită fiară,
Ce-ți strigi pustiei patima flămândă,
Și 'n prigonirea câinilor la pândă,
Îți plimbi prin codri ura solitară,
Tu înțelegi un suflet fără țară...

Bobotează.

BOBOTEAZĂ

Ieri un popă rumen mi-a venit în casă,
(Lege nu-i pe lume să și-l vrea proroc,)
Și din căldărușe mi-a uitat pe masă.
Un sfios și galben fir de busuioc...

Busuioc cucernic, busuioc de-acasă,
Frate cu mușcata prinsă 'ntre ferești,
Floare dela țară, floare cuvioasă,
Cum să-ți spun eu ție cât de drag îmi ești?...

Mi-ai adus cu tine farmecul livezii,
Mi-ai vrăjit o clipă satul meu din deal,
Taina ce 'nfioară noaptea bobotezii,
In întunecimea bietului Ardeal...

Imi răsar acuma cântece uitate,
Și 'ntr'o pribegie fără de noroc,
Eu te simt că tu ești singurul meu frate,
Rătăcit și galben fir de busuioc...

In străinul chiot care strig 'afară,
Lângă mine-alături mi te irosești,
Floare cuvioasă, floare dela țară,
Ce cătarăm oare noi la București?...

Trecea convoiul mortuar.

TRECEA CONVOIUL MORTUAR

Trecea azi pe la colț de stradă,
Cu pasul cadențat și rar,
Cântând a morții serenadă
Trecea convoiul mortuar.

În soarele de primăvară
Ce 'mpurpură un blând apus,
Cântarea asta funerară
Era de-o jale de nespus.

In svonul mulcom de tropare
Toți, — robi eternului nimic, —
Priveau cu-atâta 'nduioșare
La văduva de după dric.

C'un vâl cernit pe fața suptă
Plecându-și fruntea ei de var,
Părea o arătare ruptă
Dintr'o icoană c'un calvar.

Avea atâta gol subt gene,
Ș-atâta sete de-adăpost,
Că plânsul sfintei Magdalene
Mai trist nu poate să fi fost.

Și totuși palida femeie
N'a smuls un strop din ochii mei,
Gândeam la morții din tranșeie
Și n'am putut să-l plâng pe-al ei . . .

Aducerile-aminte.

ADUCERILE AMINTE

Aducerile-aminte, posomorâte urne
Ce'nchid cenușa clipei murite pe vecie,
Uitate țintirimuri cu umbre taciturne,
Ce's mute ziua 'ntreagă și noaptea reînvie...

Aducerile-aminte sunt harfe spânzurate
De ramura dintâie ce-atinge casa noastră,
Amurgul când adie tresar înfiorate
Și până'n zorii zilei ne cântă la fereastră.

Aducerile-aminte, copii bastarzi ai vieții
Ce rătăcesc pe câmpuri și dorm printre ruine,
Dragi licurici de-o clipă din drumul tinereții,
Aducerile-aminte de ce mai vin la mine?!!.

In suflet simt o teamă cum s'așterne

de A. PETÖFI

IN SUFLET SIMT O TEAMĂ CUM S'AȘTERNE*)

In suflet simt o teamă cum s'așterne :
Să mor în pat cu capul între perne !
Să mă usuc ca floarea din grădină,
De-un tainic vierme roasă 'n rădăcină ;
Să scad încet ca lumânarea mută
In chilioara 'ngustă și tăcută ...
Mărite Dumnezeu din cer,
Eu ție altă moarte-ți cer !

Eu brad să fiu și fulger să mă 'ncingă,
Turbatul vifor mijlocul să-mi frângă.
Să mă prăval, o uriașă stâncă,
Să înfior prăpastia adâncă ...

---

*) Dorința cântărețului maghiar s'a împlinit: a căzut pe câmpul de luptă dela Sighișoara la anul 1849.

— Când neamurile lumii toate,
Cu brațele descătușate,
Subt steagul roș porni-se-vor ca vântul,
Pe flamură pecetluind cuvântul:
Libertate,
Și vor străbate
Din răsărit spre apus răzbunătorii
Și 'n calea lor vor sta asupritorii,
Acolo să cad eu
Pe câmp de bătaie,
Să-mi curgă din vine
Tot sângele tânăr ce-mi arde 'n văpaie...
Strigarea din urmă a buzelor mele,
Să moară 'n vuitul păgân de oțele,
In glasul de tulnic, în huet de arme,
Și trupul să-mi sfarme
Copitele aspre de roibi furtunatici,
Ce-or trece pe câmpuri în goană, sălbatici
Vestind biruința cea sfântă și mare!

De-acolo să-mi strângă și moaștele frânte
In ziua măreață de-obștească 'ngropare,
Când surle duioase domol au să cânte
Și steaguri cernite veni-vor în soare
Jelind, libertate, pe morții tăi fii
Inchiși subt zăvorul aceleiași gлии.

Lui Petöfi.

LUI PETÖFI

Pe tine te-ascultară zeei, dușmanul meu de totdeauna,
Profet al prăbușirii mele, pe tine zeei te-ascultară,
Și ca să-î deie veșnicia cântării tale de fanfară,
În mila lor nemăsurată cu sânge ți-au stropit cununa.

Acolo dincolo de moarte, în rătăcirea ta de-acolo,
Tu vezi cum vifore de patimi lovind pe struna mea coboară,
Și astăzi zîmbetul tău rece din înălțime mă măsoară
Crezând că poate lacrimi numai mi-a dat din darul lui Apollo.

Așteaptă, mai așteapt'o clipă, se joacă hora morții încă,
Și uraganul care 'n goană azi pacea zărilor o frânge,
Mai poate trece pe la mine să-mi schimbe lacrimile 'n sânge,
Cu braț de flacări să mă smulgă dintr'o prăpastie adâncă,

Atunci în ziua milostivă când și suflarea mea de viață,
Se va zidi în temelia ce și-a dura o lume nouă,
Când mă vor îngropa 'n țărâna moșiei tale rupte 'n două,
Atunci în ziua judecății, eu blând te voiu privi în față.

Cu ura mea n'am să mai tulbur atunci țăriile albastre,
Și-om pribegi senini alături în undele nemărginirii,
În vreme ce acoperite de praful sfânt al răsplătirii,
Ca niște fulgere uitate, dormi-vor cântecele noastre.

Unui scriitor vândut.

UNUI SCRITOR VÂNDUT

Lui I. Slavici

Nu-i simți în noaptea ta de jale,
Cum vin convoi întunecat,
Eroii scrisurilor tale
Și ți s'apropie de pat?

Vin popi bătrâni cu barba sură,
Țărani cu chip însângerat,
Vin să te blesteme din gură,
Vin să te 'ntrebe de păcat...

Și spune-mi nu te 'ncearcă oare.
Un vis cumplit, un vis urît:
Că mâna lor răzbunătoare
Te-a strânge într'o zi de gât?

Noapte.

NOAPTE

I.

Tu, noapte tainică de vară,
Atât de dulce, atât de grea,
Atât de plină de povară,
Din care lumi, din care țară,
Cobori azi la fereastra mea?

Pe unde te-ai oprit în cale,
La care geam ai stat în drum,
Din ce grădini, din ce petale,
Se 'mbină farmecele tale
Când vii la pragul meu acum?

Atâtea doruri călătoare,
Cuprinzi la sîn și le alinți,
Pare c'o dragoste ce moare
Ți-a dat întreaga ei vîltoare
De patimi și de năzuinți...

Ca o broboadă de mătasă
Simt zvonul tău adormitor
Ce blînd pe frunte mi se lasă...
Pe semne-ai fost la mine-acasă
Și-aduci de-acolo vre-un fior...

Cum treci azi umedă de rouă
In trena ta de catifea,
Aș vrea cu mâinile-amîndouă,
Să-ți sfîșiu haina asta nouă
Să-mi fac o perină din ea...

II.

O noapte, punte blestemată,
Durată 'ntre pământ și cer,
De-atâteaori îmbrățișată
În setea noastră de mister...

Pe drumul tău întotdeauna
Din preajma tâmpelor fierbinți,
De-o veșnicie-mi vede luna
Urcând aceleași năzuinți...

Dar fiecare dimineață
Se frânge puntea ta de-argint,
Și de pe ea îmi cad în ceață,
Cad visurile și mă mint...

III.

De ce, nepricepută noapte,
Ți-ai stins luminile din cer,
De ce n'ai basme azi nici șoapte,
Și fâlfăi plină de mister?

De ce tresai înfiorată
Când pe deasupra noastră sbori,
Și'n calea ta întunecată
Azi semeni groază și fiori?

Pe semne undeva departe
Pierzarea s'a gătit de drum,
Ș'un braț aducător de moarte
Așteaptă să loveasc' acum...

Doi frați.

DOI FRAȚI

La curtea veche-a unui popă de lângă Murăș mai la vale,
Doi frați robiți de-aceiaș rază s'au fost pornit pe-aceiaș cale . . .

La curtea veche-a unui popă din sufletele amândouă ;
Aceaș veche rugăciune se îndreptă spre-o lume nouă , . .

La curtea veche-a unui popă e azi o temniță pustie,
S'au răzlețit departe frații mânați de-aceiaș vijelie . . .

Aceaș zodie amară le-a dat aceiaș ursitoare,
li paște tot aceiaș soartă pe alte drumuri călătoare,

Pe unul l'a trimis să scrie cu sânge roșu pe zăpadă,
Părăgînirea ce și-o strigă Ardealul blestemat să cadă,

Iar altul scrie tot cu sânge în colțul unei mahalale,
Povestea fără strălucire a României neutrale . . .

Pribeag.

PRIBEAG

Pe drumul meu de pribegie
Nu licăresc în noapte stele,
Și singură tovarășie
Port numai gândurile mele.

Cum s'au legat de mine 'n largul
Vâltoriilor să mă petreacă,
Par corbi cari țipă pe catargul
Unei corăbii ce se'neacă...

Hora valurilor.

HORA VALURILOR

I.

Vechea mea otravă, jale călătoare,
Azi la malul mării te-am adus pribeagă,
Când povestea noastră pe pământ nu-l doare,
Să mi-o știe valul, valul s'o înțeleagă.

Intr'o clip' amurgul mi-a furat amarul
S'a pornit o undă alteia să-l spuie,
Cântecul meu tainic și a pierdut hotarul,
Cu talazul cade, cu talazul suie.

Simt cum undularea stropilor de apă
Fremătând departe glasul mi-l răsfrânge,
Cum se sparge larga valurilor groapă,
Când pământul tace, simt cum marea plânge.

Viforul din mine prinde să pătrundă
Până'n adâncimea apelor rebele,
Și se otrăvește fiecare undă,
De înfrigurarea patimilor mele...

Cresc în pacea sării magice orchestre
Din nepotolita volbură albastră,
Și-mi asvârl în goană noaptea la ferestre
Fulgere răzlețe din vîltoarea noastră.

S'a împletit un cântec mare fără seamă
Oceanu-mi cântă hora ta grozavă,
Undele te strigă, apele te chiamă
Jale călătoare, vechea mea otravă...

I

În noaptea asta mă apasă
Al apei greu răsuflet cald,
Vin neguri negre de se lasă
Ca din povestea unui scald.

Oceanul cu acorduri grave
Nu-și mișcă crețele verzui,
Toți zeii mării scandinave
Veghează 'n adâncimea lui.

In ritmul stropilor de apă,
Invie basme de demult,
Un vaier de departe scapă
Și vine-aprope să-l ascult.

Adoarme-apoi cu firea 'ntreagă
Și-abia mai rătăcește 'n gol,
O jale tainică, pribeagă,
Ca dintr'o harf 'a lui Eol.

Atunci o clipă mi se pare
Cum stau și'n noapte mă frământ,
Că ș'a oprit eterna mare
S'asculte moartea pe pământ...

Poveste.

— 1914 —

POVESTE

— 1914 —

Cum stau acum și-mi număr a vremurilor salbă,
Par'că-mi revăd în casa din sätul de subt deal,
Pe-un biet bunic din ceata de moși cu barba albă
Prin cari vorbește gura tăcutului Ardeal.

Il văd așa de bine... li flutură oftatul
Subt bolta înfrunzită a nucului înalt,
Când începea povestea : — Doi ochi avea împăratul...
Dar de rîdea cu unul, plîngea cu celălalt...

Poveste minunată și tainică poveste
Șoptită în amurgul atât de stins și mut,
Subt soarele de toamnă care muria pe creste,
Când mi te-a spus moșneagul, eu nu te-am priceput.

Dar printre anii turburi cari-și sporiră 'n cale
Comoara lor de lacrimi în fiecare ceas,
Nelămurită taina înțelepciunii tale,
Poveste bătrânească în minte mi-a rămas,

Și-abia târziu odată ți-am înțeles fiorul
Și te-am văzut cum stărui și'nfricoșată crești,
În clipa cea dintâie când mi-a atins piciorul
Țărîna fermecată a țării românești.

Atunci în cutropirea furtunii fără nume,
Când rîuri de văpaie îmi clocoteau prin sânge,
Te-a luminat întreagă un glas din altă lume:
Ei ochiul care rîde, noi ochiul care plînge...

* * *

În volbura grozavă ce-mi strigă la fereastră,
Cum stau acum în noapte și'n golul ei mă sbat,
Pare c'aud cum geme cumplit povestea noastră
Și-l văd pe cel din basme, pe bietul împărat...

Îl văd și-mi mușcă 'n suflet durerile păgâne
Și patimi și ispite și vifore mă frâng;
Căci cine-mi spune mie ce vom avea noi mâne:
Doi ochi ce rîd în soare, ori doi ochi care plîng?..

Sufletul.

— După *Ada Negri* —

SUFLETUL

Era puternic. — Dumnezeu din ceruri
A revărsat pe fruntea lui lumină.
Un cântăreț al dorurilor multe,
Poet supus visării fără nume,
Era frumos în pacea lui senină
Și viețuiă neînțeleș de lume.

Lui îi spuneau într'aripate șoapte
Și stelele și lucrurile toate
Cu glas vrăjit de mută armonie,
Cu-atâta slavă cerul i-a fost darnic;
Dar pentr'un vis din zări îndepărtate
O biruință el cerșea zadarnic.

Așa s'a stins cel mare 'n întunerec...
Singurătatea-i străjuie mormântul
Și pe movilă soarele-i coboară,
Peste podoaba teilor în floare
Tremurător un cântec poartă vântul
Asemeni unei paseri călătoare.

Azi lutul mort în groapă se desface,
La sînu-i rodnic îl primește glia
Și se'nfrățește cu pămîntul — tată...

Eu te întreb drumeț oprit în cale
Ce-ai ocrotit pe strune poezia,
Ce-a mai rămas din cântecele tale?

* * *

Tu, numai tu cel îmbătat de soare
Și de lumina sfânt' a dimineții,
Tu chinuit de ne'mplinite doruri,
Ce ți-au zdrobit și inima și struna,
Tu 'nsângerat, dar neînvins al vieții,
Tu suflete, trăi-vei totdeauna!

Când pacea dulce 'mbrățișează bolta
Și florile cu roua se sărută,
Și când extazul dragostei curate
Va tremura în adâncimi de zare,
Se va 'mpleti în el nepricepută
Viața ta și sfânta ta visare.

Furtunile când sbuciumă văzduhul
Și vifore 'n păgână răzvrătire
Aprind temutul fulgerelor caier,
Când îngenunche pocăita minte,
Tu gemi atunci cu îngrozita fire,
Cutremurat de-aducerile-aminte,

Când limpede va legăna amurgul
În lumi de stele-un cântec de fecioare,
Un cântec care-și flutură sfiala,
Și-aprins văpaia patimii răsfrânge,
Atunci topit în ruga-i arzătoare,
Tu, suflete, cu jalea lui vei plânge...

* * *

Doar câtă vreme lunci vor fi în floare
Și-un trandafir va mai trăi în fire,
Cât buzele vor cere sărutare
Și florile vor cere stropi de rouă,
Și câtă vreme, tainică iubire,
Scânteia ta vei mai aprinde, nouă;

Când crini nuntesc în razele de soare
Și mândri țin alaiul strălucirii,
În vifore și în adânc de mare,
În stelele ce rîd în împrejururi,
Pierzându-te în taina sfânt-a firii,
Vei dăinui tu, suflete, deapururi...

Dies illa...

DIES ILLA

D-lui I. Al. Brătescu-Voinești

Eu tot nu cred în ziua de 'ngropare,
Dragi cântăreți, eu adevăr zic vouă,
Eu tot n'aștept potopul de pierzare,
Când clopotul bisericuții noastre,
Din turnul tainic despicat în două
S'ar prăbuși în lacrimi și dezastre ...

Dac 'ar veni clipita 'nfricoșată,
Atunci strivit fiorul din vechime,
Ar părăsi cetatea dărâmată,
Iar noi înviși cu aripile frînte,
Am împleti neputincioase rime,
Căci strunele n'ar mai putea să cânte...

Atunci în ziua neagră și grozavă,
Noi într'un foc care-ar uimi pământul,
Ne-am asvîrli cântările de slavă,
Și cărțile de visuri triumfale...
Cenușa lor s'o risipească vântul
In largul țării noastre neutrale...

Cuprinsul.

CUPRINSUL :

	<u>Pagina</u>
Fără țară	5
Așteptare	11
Pajurei cu două capete	15
Țara mea de suflet	21
Sângele	25
În pacea mută	31
10 Mai 1915	35
Atunci	41
Portretul	45
Trenurile —	51
Apostolul	55
Flamma mundi	59
În mormânt la Argeș	63
Bal la Palat	67
Pribeag străin	73
Latinitatea strigă din tranșee	77
Neutralul	81
Unui Orb	85
Lupul	89
Boboteaza	93

	<u>Pagina</u>
Trecea convoiul mortuar	97
Aducerile-aminte	101
In suflet simt o teamă cum s'așterne	105
Lui Petöfi	109
Unui scriitor vândut	113
Noapte	117
II	121
III	123
Doi frați	125
Pribeag	129
Hora valurilor	133
II	137
Poveste	139
Sufletul	145
Dies illa	151

DE ACELAȘ AUTOR :

Ne chiamă pământul, poezii.

Din umbra zidurilor, poezii.

**Insemnările unui trecător, crâmpie din sbuciumările
de peste munți.**

Domnul Notar, dramă în trei acte.

O seamă de cuvinte, schițe din Ardeal.

**Strigăte în pustiu, cuvinte din Ardeal într'o țară
neutrală.**

Poezii, operă premiată de Academia Română.

